

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSÁNAK HIVATALA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

A tanítási-tanulási motivációk néhány szabályozási kérdése

A magyar oktatási rendszer
eredményességéről

Fórika László, AJBH
2017. nov. 29.

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSÁNAK HIVATALA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

A motiváció jelentősége

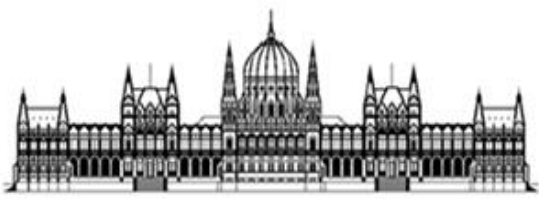
- A pedagógus, a tanuló és a szülő motiváltsága kiemelt jelentőségű az iskolai eredményesség vonatkozásában
- A jövő iskolája problémamegoldó készséget tanít, tanulási motivációt fejleszt
- A motiváció esélyegyenlőségi kérdés is
- Omnipotens állam, totális felelősség: mit tesz az állam a motivációk javításáért?

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSÁNAK HIVATALA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

A szabályozás fogalma

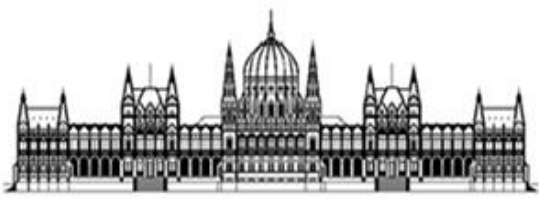
- Normatív szabályozás
- A követelmények teljesítésének intézményes befolyásolása:
 - a. képzési, továbbképzési, előmeneteli rendszer,
 - b. ellenőrzési, felügyeleti szisztéma,
 - c. szakmai autonómia köre, mértéke,
 - d. párhuzamos ellátórendszerek támogatása,
 - e. szelekciós pontok, iskolaszervezet,
 - f. célrendszer, stb.

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSÁNAK HIVATALA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

Célok

- Cél: a tanuláshoz való jog helyzetének alkotmányos értékelése, a látható változtatási szándék segítése az alkotmányos keretek feltárásával
- A motivációk szabályozásának kérdése elkerülhetetlenül általános eredményességi kérdés is
- A motivációs szabályozás vizsgálata szükségszerűen eredményességi vizsgálat is

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSÁNAK HIVATALA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

Módszer

- EMMI Oktatási Államtitkárság
- Két állami egyetem, SZTE, PTA
- Két p. szakszervezet, PSZ, PDSZ és a NPK
- Két állami kutatóintézet, OFI, MTA TKSZKI
- Egyéb OFI tanulmányok
- PISA és az OH
- OKM és az OH
- Egyéb OKM-adatok és az OH
- Konferenciaszervezés

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSÁNAK HIVATALA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

Az EMMI válasza

- A motiváció elsődleges pedagógiai módszertani kérdés
- A pedagógust jogszabály kötelezi a motiválásra
- 12-14 motiváció irányába ható szabályozási elemet is azonosított, pl. osztályzás, egésznapos iskola, táborozás, HÍD-program, továbbképzés, előmeneteli rendszer
- Folyamatban: a tantervi szabályozók felülvizsgálata, stratégiák elemzése, a tartalmi megújítás alapelveinek kidolgozása

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSÁNAK HIVATALA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

Reagálás a válaszra

- Részben eltérő, de jellemzően kritikus
- Többen kritizálják:
 - a pedagógiai autonómia kereteit, a pedagógusok túlterhelését
 - a szakmai konzultációk hiányát, a r.fejlesztési reformok átgondolatlanságát
- Többen jelzik:
 - esélyegyenlőségi szabályok, programok és intézkedések átfogó felülvizsgálatára van szükség;
 - esélye. diszfunkciókat is jeleznek

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSÁNAK HIVATALA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

OFI-tanulmányok

- A tanárok motiváltsága ott a legalacsonyabb szintű, ahol a legnagyobb szükség volna rá
- Fontos az iskolai klíma, a közösségi érzés, a pedagógus-szülő, ped.-diák közötti kommunikáció
- Az iskolai eredményesség szoros kapcsolatban áll a tanulói összetétellel
- A szelekciós/szegregációs mechanizmusokba beavatkozás az intézményfenntartói struktúra megváltoztatása után sem került sor

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSÁNAK HIVATALA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

Alapszint alatt

- Az arány nagyon magas és stagnál: kb. 50%
- Az Észak-magyarországi régióban rosszabb és romlik, átlag: 58,4 %, 2016-ban: 63,1%
- A legrosszabb teljesítményű 20 járásban a tanulók kb. $\frac{3}{4}$ -e nem éri el az alapszintet
- „Ennek elérése szükséges ahhoz, hogy a tanuló eredményesen tudja alkalmazni képességeit a *további* ismeretszerzésben és az önálló tanulás során”.

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSÁNAK HIVATALA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

Minimumszint alatt

- Nagyon magas és stagnál: az alapszint alatt teljesítő tanulók kb. fele a minimumszint alatt is teljesített (24,4%)
- Az Észak-magyarországi helyzet még rosszabb (32,8%) és romlik (2016-ban: 37%)
- A 20 legrosszabb járásban 2016-ban 51,8 %

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSÁNAK HIVATALA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

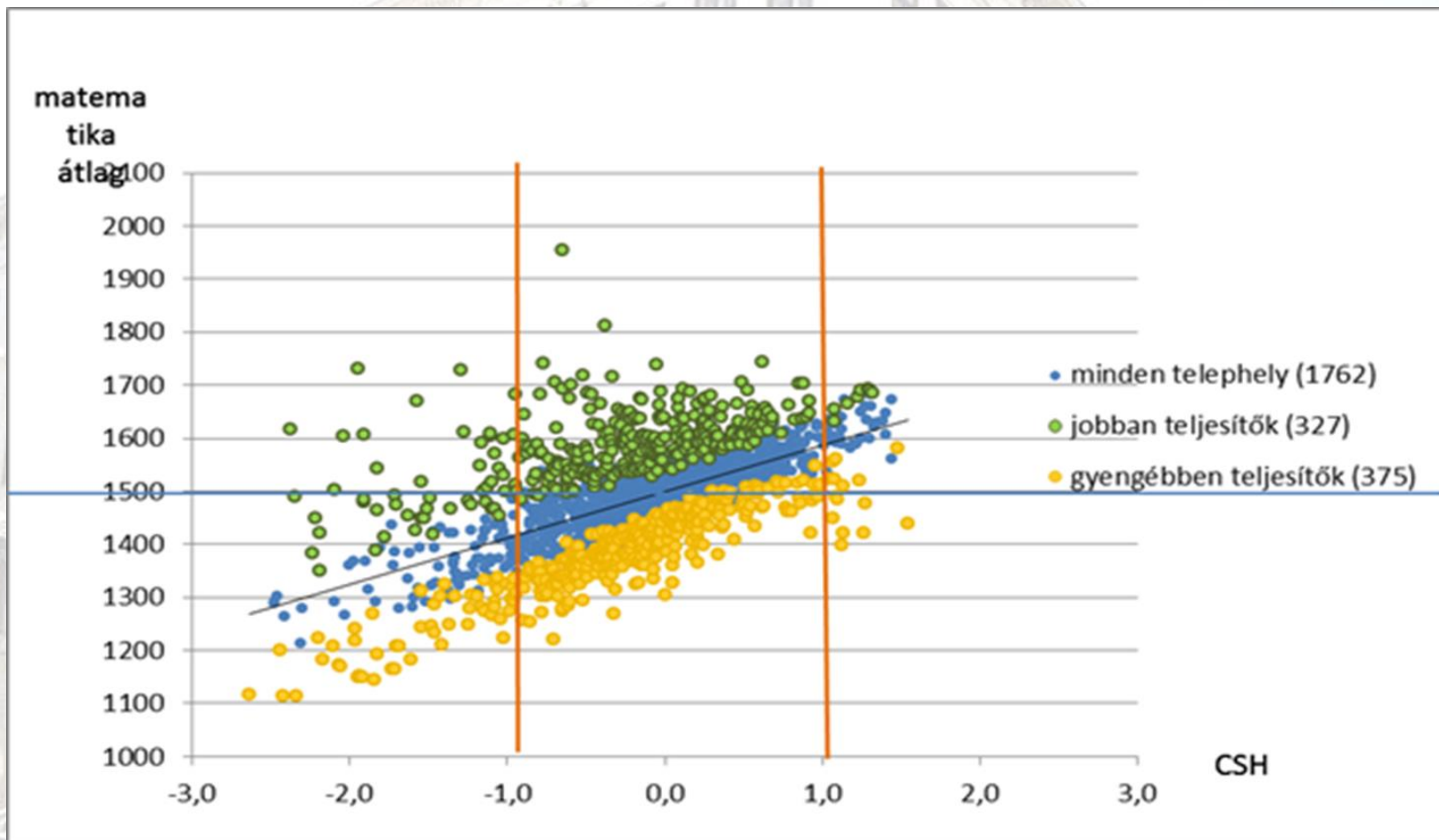
Alulteljesítő iskolák

- Országos arány magas, és 2012-től még romló tendencia is látszik, 2016-ban már 18% fölé került
- Az Észak-magyarországi régióban 30%, ami 2016-ban 37%-ra ugrott
- A 20 legrosszabb járásban 2016-ra ez az arány 50% fölé került

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSÁNAK HIVATALA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

Hátránykiegyenlítő funkció?

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSÁNAK HIVATALA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

HHH tanulók

- A 8.-os tanulók négy év viszonylatában átlagosan 9,5 %-át teszik ki
- Matematikából átlagosan 196
- Szövegértésből átlagosan 216 ponttal teljesítettek a nem hhh tanulók átlagos teljesítménye alatt
- Ez kb. másfél képességszint
- Mivel jár a koncentrálsuk?

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSÁNAK HIVATALA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

A r.eredményességről

- Nemzetközi lemaradás (PISA), nemzetközi kritikák (ENSZ, ET, EUB), önmagunkhoz mérten: általános stagnálás (OKM)
- Hozzáadott pedagógiai érték vonatkozásában is rossz teljesítmény
- A oktatási rendszer teljes átalakítása alakítása sem volt eredményes, sőt, esélyegyenlőségi diszfunkciókat is hozott

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSÁNAK HIVATALA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

Alapvető változás kell

„A tanulói készség-képességfejlesztés

- tantervi-tartalmi
- és osztálytermi tanítási folyamata,
- a tanulók iskolába és csoportba sorolási eljárásrendje

nem újult meg érdemben a PISA elindulása óta.”

A PISA és OKM skálák hasonlósága: 75%, 80%

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSÁNAK HIVATALA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

A lehetséges javaslatok korlátjai

- $A + c + x_{y^2} + D + E + M + \rho + \mathbb{C} + \mathbb{P} + (P + a)^n = K + RS + t$
- Bonyolult érdekeltségi viszonyok
- Politikai terrénum, politikai felelősség, de ne feledjük: omnipotens állam = totális felelősség
- Szakmai kérdések: a pedagógiai kultúra és a szelekciós/szegregációs viszonyok kapcsolata

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSÁNAK HIVATALA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

www.ajbh.hu panasz@ajbh.hu +361/475-7100